

Offentlig service

Den offentlige sektors serviceydelser har betydning for både borgere og erhvervsliv. En moderne og effektiv offentlig sektor, der leverer tidssvarende service af høj kvalitet, understøtter borgernes arbejdsudbud og adgang til velfærdstjenester samt virksomhedernes konkurrenceevne. Offentlige serviceydelser kan dermed medvirke positivt til vækst og velstand.

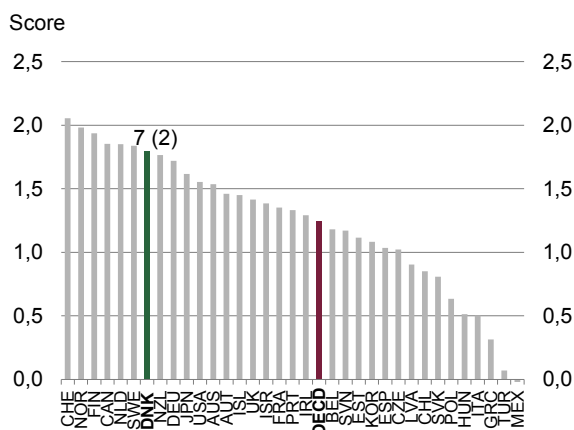
De centrale konklusioner i dette kapitel er:

- Den offentlige sektor i Danmark er stor og relativt effektiv.
- Levetiden i Danmark er på niveau med OECD-gennemsnittet.
- I Danmark går en relativt stor andel af de treårige i børnehaver eller lignende. Det medvirker til en relativt høj erhvervsfrekvens i Danmark.

Den offentlige sektors effektivitet og størrelse

Den offentlige administration i Danmark er relativt effektiv. I en måling foretaget af Verdensbanken vurderes Danmark at ligge i toppen blandt OECD-landene, se figur 20.1.

➔ **Figur 20.1** Effektivitet i offentlig administration, 2017

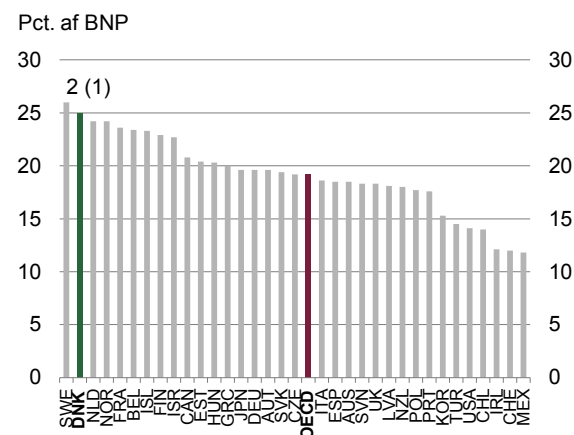

Anm.: Administrationens effektivitet defineres som kvaliteten af den offentlige service og bureaukratiet, embedsmændenes kompetencer og uafhængighed samt det politiske systems troværdighed i forbindelse med politikimplementering. For MEX er scoren -0,03.
Kilde: Verdensbanken.
Figurdata: https://doi.org/10.30452/RVK_20

Danmark har en stor offentlig sektor sammenlignet med andre OECD-lande. Det afspejler, at den offentlige sektor i Danmark varetager og finansierer opgaver, der i højere grad er privat finansieret i andre OECD-lande. Det gælder fx uddannelse, sundhed og dagtilbud.

Danmark hører til blandt de OECD-lande, hvor de offentlige serviceudgifter¹ er størst målt i forhold til BNP. De offentlige serviceudgifter omfatter de serviceydelser, der stilles til rådighed for borgerne enten gratis eller med en begrænset egenbetaling. I 2017 udgør de offentlige serviceudgifter udgør i Danmark ca. 25 pct. af BNP, mens OECD-gennemsnittet er ca. 19 pct., se figur 20.2.

➔ **Figur 20.2** Offentlige serviceudgifter, 2017

Anm.: Offentligt forbrug i forhold til BNP i løbende priser.
Kilde: OECD.
Figurdata: https://doi.org/10.30452/RVK_20

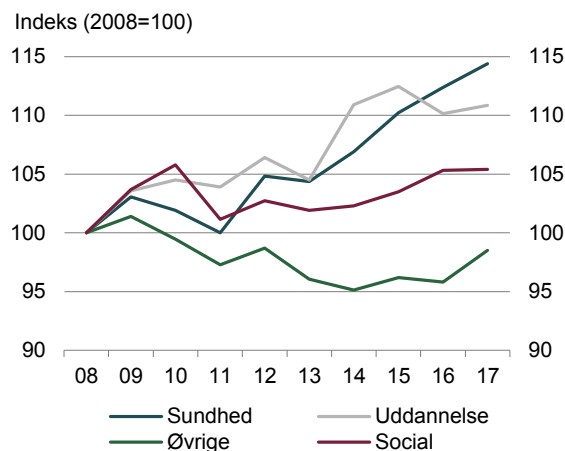
Til sammenligning udgør de samlede offentlige udgifter 54 pct. af BNP i Danmark, se kapitel 18.

I Danmark anvendes 73 pct. af de offentlige serviceudgifter på sundhed, uddannelse og det sociale område, fx ældreomsorg og dagtilbud. De resterende 27 pct. anvendes til udgifter til offentlig administration, politi, forsvar, kultur mv.

I perioden fra 2008 til 2017 har der været en relativt stor stigning i sundhedsudgifterne. Desuden er der de senere år sket et markant løft i udgifterne til uddannelse, hvilket afspejler den større uddannelsesstilløjelighed, se figur 20.3.

¹ Offentlige serviceudgifter er også kaldet offentligt forbrug, mens offentlige udgifter dertil inkluderer udgifter til indkomstoverførsler og offentlige investeringer.

→ **Figur 20.3** Offentlige serviceudgifter fordelt på udgiftsområder, 2008-2017

Anm.: Det reale offentlige forbrug er i henhold til nationalregnskabet opgjort ved den såkaldte output-metode siden 2008, der udtrykker mængden af serviceydelser, som det offentlige fremstiller. Udgifterne er målt i faste priser. Øvrige udgifter er blandt andet udgifter til offentlig administration, forsvar, kultur og fritid.

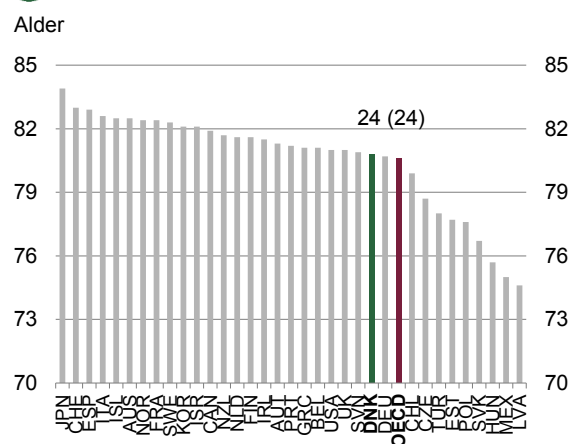
Kilde: Danmarks Statistik.

Figurdata: https://doi.org/10.30452/RVK_20

Sundhed

Generelt er der en positiv sammenhæng mellem velstandsniveauet og befolkningens levetid, ligesom levetiden stiger med uddannelsesniveaue. Levetiden afspejler desuden befolkningens almene sundhedstilstand. Middellevetiden er generelt stigende i OECD-landene. Højere middellevetid og ændringer i befolkningssammensætningen har betydning for de offentlige udgifter til sundhedsydelser og for den langsigtede holdbarhed af de offentlige finanser. Middellevetiden i Danmark er knap 81 år. Det svarer til gennemsnittet af OECD-landene, men er ca. 1½ år lavere end i fx Sverige, se figur 20.4.

→ **Figur 20.4** Middellevetid, 2016

Anm.: Forventet levealder ved 0 år. 2015 tal for CAN, CHL og FRA.

Kilde: OECD.

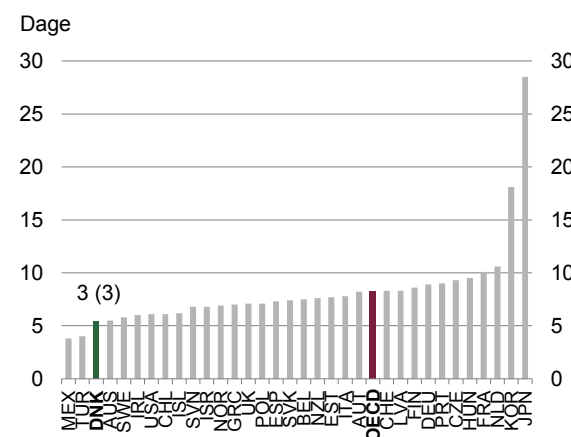
Figurdata: https://doi.org/10.30452/RVK_20

Sundhedssystemet understøtter befolkningens sundhed og deltagelse i arbejdsstyrken. På sundhedsområdet er den gennemsnitlige indlæggelsestid samt ventetiden på operationer og i psykiatrien relativt gode mål for kvaliteten og effektiviteten af sygehushdriften. Kortere indlæggelsestid og ventetid betyder alt andet lige, at patienterne hurtigere kan vende tilbage til deres hverdag.

Internationale forskelle i indlæggelsestider kan dog også afspejle forskelle i kulturelle normer, finansieringssystemer, adgang til anden pleje mm. Indlæggelsestiden på sygehuse er generelt faldet i OECD-landene det seneste årti.

På danske sygehuse er patienterne i gennemsnit indlagt ca. 5½ dage. Det er blandt de korteste indlæggelsestider i OECD, hvor den gennemsnitlige indlæggelsestid er 8¼ dage, se figur 20.5.

→ **Figur 20.5** Indlæggelsestid på sygehuse, 2016

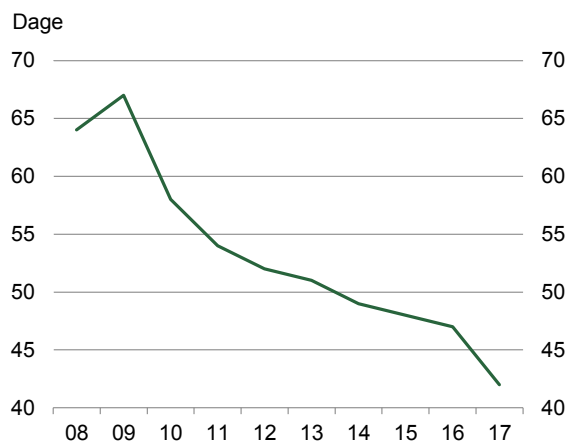
Anm.: Den gennemsnitlige indlæggelsestid omfatter somatiske og psykiatriske patienter. 2015-tal for AUS, FRA, NZL og USA. 2006-tal for NLD.

Kilde: OECD.

Figurdata: https://doi.org/10.30452/RVK_20

Ventetiden på operationer i Danmark har generelt været faldende siden 2009. Ventetiden til operation er faldet til gennemsnitligt 42 dage i 2017, se figur 20.6.

→ **Figur 20.6** Ventetid for opererede, 2008-2017

Anm.: Gennemsnitlig erfaret ventetid. Sundhedsområdet var i foråret 2008 ramt af konflikt i otte uger. Det betød blandt andet, at ventetiden steg på grund af aflysninger af behandlinger af ikke-akut karakter. Sygehuse blev ramt af strejken i forskelligt omfang.

Kilde: Sundheds- og Ældreministeriet.

Figurdata: https://doi.org/10.30452/RVK_20

Ligeledes er ventetiderne inden for psykiatrien blevet halveret over de seneste fem år.²

Uddannelse

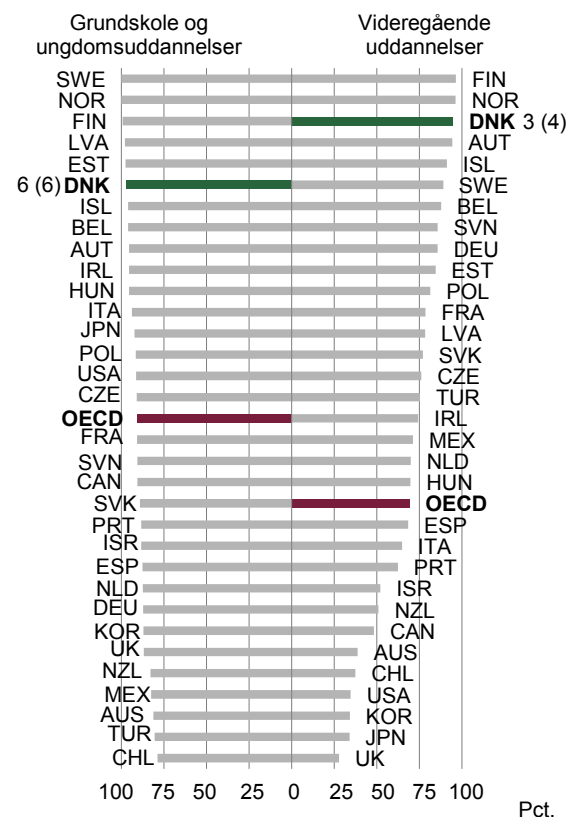
Den offentlige service på uddannelsesområdet understøtter en veluddannet arbejdsstyrke. Et højt uddannelsesniveau i befolkningen er en af de væsentligste drivkræfter til højere vækst og velstand, se kapitel 5 og 6.

Danmark har relativt høje offentlige udgifter til uddannelse. Det afspejler, at uddannelsessystemet i Danmark i vid udstrækning er offentligt finansieret. Godt 97 pct. af udgifterne til grundskole og ungdomsuddannelser mv. er offentligt finansierede, mens knap 95 pct. af udgifterne til videregående uddannelser er offentligt finansierede.

Blandt OECD-landene er grundskole og ungdomsuddannelser mv. i høj grad offentligt finansierede, mens der er stor forskel mellem landene, når det drejer sig om finansieringen af videregående uddannelser. Den offentlige andel af udgifterne er i gennemsnit 91 pct. for grundskole og ungdomsuddannelser mv. og ca. 69 pct. for de videregående uddannelser, se figur 20.7.

² Sundhedsdatastyrelsen.

→ **Figur 20.7** Offentlig andel af udgifter til uddannelse, 2014

Anm.: 2012-tal for SWE for grundskole og ungdomsuddannelser.

Kilde: OECD.

Figurdata: https://doi.org/10.30452/RVK_20

Børnepasning

Mulighederne for pasning af børn er forbundet med et større arbejdsudbud, herunder især for kvinders deltagelse på arbejdsmarkedet. Dertil kommer, at kvaliteten af dagtilbud også har betydning for arbejdsudbuddet.³ Endvidere har kvaliteten af dagtilbud betydning for børnenes fremtidige udvikling mv., idet empiriske studier viser, at det marginale afkast af uddannelse er højest for små børn, og at tidlig læring i førskolealderen danner grundlag for læring i skolealderen.⁴

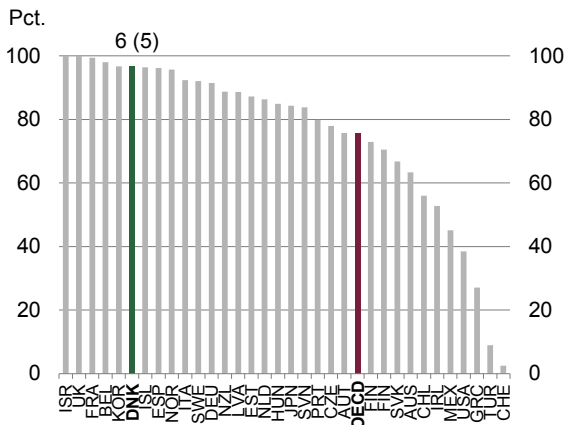
³ De Økonomiske Råd, Dansk Økonomi, forår 2017, kapitel 3.

⁴ Se fx Heckman: Schools, skills and synapses (2008) og OECD, Education at a Glance.

20. Offentlig service

Der er stor forskel på OECD-landenes dagtilbud til børn i førskolealderen. Det gælder fx i forhold til andelen af børn i dagtilbud, børnenes startalder, finansiering og indhold, ligesom kulturelle forskelle spiller ind. Der er dog tendens til, at en stadigt stigende andel af børn i førskolealderen er i dagtilbud. I Danmark går 97 pct. af de treårige i børnehave el.lign. Det er en relativt høj andel sammenlignet med andre OECD-lande, se figur 20.8.

→ **Figur 20.8** Andel af treårige i dagtilbud, 2016

Anm.: Opgørelsen af treårige i dagtilbud omfatter uddannelsesklassifikationer ISCED 01 og ISCED 02.

Kilde: OECD, Education at a Glance 2017.

Figurdata: https://doi.org/10.30452/RVK_20